Lietas Nr. C31449913
Lietas arhīva Nr. CA-2648-15/29

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2015.gada 30.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Celmiņa,
tiesnese I.Zaļā, tiesnesis U.Danga,
sekretāre L.Miezīte,
piedaloties prasītājas Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības pilnvarotajam pārstāvim /pers. A/, atbildētājas SIA "SRC Brasa" pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.aprīļa spriedumu civillietā Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības prasībā pret SIA "SRC Brasa" par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecība (turpmāk - prasītāja) 2013.gada 7.oktobrī iesniedza Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā prasību pret SIA "SRC Brasa" (turpmāk - atbildētāja) par zaudējuma piedziņu, lūdzot piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumus Ls 6 749,93, likumiskos procentus Ls 405,00 un tiesas izdevumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1644., 1645., 1646., 1649., 1770., 1775., 1776., 1782.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.aprīļa spriedumu (lietas 97.-101.lapa) Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības prasība pret SIA "SRC Brasa" par zaudējuma piedziņu noraidīta.

Pirmās instances tiesa pārliecinājusies, ka lietā nav strīda par to, ka 2006.gada 27.novembrī starp pusēm, pamatojoties uz Ministru kabineta 2006.gada 4.oktobra rīkojumu Nr.753 un Ministru kabineta 2006.gada 22.novembra rīkojumu Nr.891, tika noslēgta vispārējā vienošanās /numurs/ Par NBS lauku formas un to sastāvdaļu šūšanu, saskaņā ar kuru atbildētāja apņēmās izgatavot NBS lauku formas tērpus un to sastāvdaļas atbilstoši prasītājas prasībām, izmantojot prasītājas pamatmateriālus.

Tāpat konstatēts, ka lietā nav arī strīda, ka 2008.gada 7.jūnijā atbildētājas ražošanas vietā Ieslodzījumu pārvaldē "Brasas cietums" /adrese/, izcēlās ugunsgrēks, kurā tika iznīcinātas (bojātas) prasītājas materiālās vērtības, radot zaudējumus Ls 6 749,93.

Lietā ir strīds, vai atbildētājai, atbilstoši vienošanās noteikumiem ir iestājies pienākums atlīdzināt prasītājas zaudējumus.

Pirmās instances tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1770.pantu, kas noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pamatums. Mūsdienu valodā ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu un citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans Īpašums, 1998, 267.lpp.*).

Tiesa spriedumā kritiski vērtējusi prasītājas argumentu, ka atbildētāja rīkojusies augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, jo saņemot no prasītājas pamatmateriālus tos nav apdrošinājusi. Izvērtējot lietas materiāliem pievienotās vispārējās vienošanās nosacījumus, secināms, ka pienākumu apdrošināt pamatmateriālu nenosaka neviens vienošanās punkts. Līdz ar to, tiesa atzinusi, ka apdrošināšanas neveikšana neliecina par atbildētājas rupju neuzmanību vai ļaunu nolūku, kas, atbilstoši vienošanās 13.1.punktam, būtu par pamatu zaudējumu piedziņai no atbildētājas. Atbilstoši vispārējās vienošanās 7.7.punktam, ja izpildītāja vainas dēļ ir radušies pamatmateriāla zaudējumi, tad izpildītājs tos atlīdzina pilnā apmērā.

Savukārt minētās vienošanās 13.1.punkts paredz, ka puses savstarpēji ir atbildīgi par otras puses nodarītajiem zaudējumiem, ja tie radušies vienas puses vai tā darbinieku rupjas neuzmanības vai ļaunā nolūkā izdarīto darbību rezultātā.

Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Tiesību doktrīnā atzīts, ka zaudējumu atlīdzināšanas prasījuma un piedziņas pamati ir šādi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgajos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa, 2) zaudējumu esamība, 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lpp.*).

Judikatūrā pausts viedoklis, ka, lai apmierinātu prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, tiesai jākonstatē, ka vienlaikus pastāv visi minētie priekšnoteikumi (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 11.marta spriedumu lietā Nr.SKC–83/2013*).

Spriedumā norādīts, ka prasītājas pamatmateriāli tika iznīcināti ugunsgrēka rezultātā, kas notika 2008.gada 7.jūnijā Brasas cietumā, kurā nodega medicīnas daļas divstāvu ēkas jumts un blakus esošā cietuma ceturtā korpusa trīsstāvu ēkas jumts, kā arī tika bojātas minēto ēku augšstāvu telpas un iznīcinātas (bojātas) tur esošās materiālās vērtības.

No lietas materiāliem pievienotā 2013.gada 10.jūnija lēmuma par kriminālprocesa /numurs/ izbeigšanu tiesa secinājusi, ka izmeklēšanas gaitā konstatēts, ka ugunsgrēka izcelšanās iemesls bija mākslīgi radīta aizdedzinoša avota nokļūšana uz degt spējīgiem materiāliem, priekšmetiem medicīnas daļas ēkas jumta un blakus esošā 4.korpusā trešā stāva smēķēšanas telpas loga rajonā, apmēram 5 m attālumā no medicīnas daļas ēkas gala.

Minētajā lēmumā arī norādīts, ka operatīvo darbību laikā noskaidrots, ka nenodzēstu izsmēķu izsviešana pa šūšanas ceha pīpētavas logu bijusi tik regulāra, sistemātiska un automātiska, ka neviens no klātesošajiem tam nepievērsa uzmanību. Proti, no minētā secināms, ka jebkura persona varēja izmest laukā degošu izsmēķi pa pīpētavas logu.

Visbeidzot minētajā lēmumā norādīts, ka pirmstiesas izmeklēšanas gaitā netika noteikta konkrēta amatpersona, kura būtu vainojama ugunsgrēkā Brasas cietumā. Proti, novērtējot visus krimināllietā esošos materiālus, liecinieku un cietušo liecības, secināts, ka ugunsgrēka iemesls nav tīša dedzināšana un, visticamāk tas izcēlies neuzmanīgas smēķēšanas dēļ.

Izvērtējot minētajā lēmumā norādīto informāciju, kā arī ņemot vērā atbildētājas pārstāvja tiesas sēdē paskaidroto, ka ugunsgrēks izcēlies Brasas cietuma ēkas daļā, kuru nenomāja atbildētāja, bet gan daļā, kura bijusi pieejama arī ar atbildētājas darbiniekiem nesaistītām personām, tiesa atzinusi, ka lietā nav iegūti pierādījumi, ka 2008.gada 7.jūnija ugunsgrēkā būtu vainojama atbildētājas vai tās darbinieku rupja neuzmanība vai ļaunā nolūkā izdarītas darbības.

Pirmās instances tiesas ieskatā nav pierādīts viens no zaudējumu atlīdzināšanas pamatiem, proti, atbildētājas neattaisnojama darbība un cēloniskā sakarība starp zaudējumiem un vainojamo rīcību. Līdz ar ko, prasība par zaudējumu piedziņu nav pierādīta un ir noraidāma.

Noraidot prasību par zaudējumu piedziņu, tiesa atzinusi, ka nav pamata vērtēt prasītājas izteikto prasījumu par likumisko procentu piedziņu, jo, atbilstoši Civillikuma 1754.pantam, procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds. Šajā gadījumā, noraidot prasību par zaudējumu piedziņu, nav

konstatējams galvenais parāds, no kura varētu aprēķināt piedzenamo procentu apmēru.

Tiesa kritiski vērtējusi atbildētājas pārstāvja tiesas sēdē izteikto argumentu, ka vēršoties ar prasību tiesā, iestājies Komerclikuma 406.pantā noteiktais prasījumu noilgums.

Proti, saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Savukārt, atbilstoši Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktam, ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.

Tiesa noraidījusi atbildētāja argumentu par prasījuma noilgumu, pamatojoties uz atbildētājas 2012.gada 10.decembra vēstuli /numurs/SRC BRASA, no kuras secināms, ka pirmo pretenziju saistībā ar zaudējumu piedziņu prasītāja nosūtījusi atbildētājai 2012.gada 29.novembrī vēstulē /numurs/ Par nenokārtotajām saistībām ar Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecību. Savukārt ugunsgrēks, kura rezultātā prasītājai radušies zaudējumi, izcēlies 2008.gada 7.jūnijā.

Atbilstoši Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktam prasītājas prasījumu noilgums būtu iestājies 2013.gada 1.janvārī. Tā kā prasītāja vērsusies ar pretenziju pret atbildētāju 2012.gada 29.novembrī, tiesa atzinusi, ka prasītājas prasījumu noilgums vēl nebija iestājies.

Tiesas izdevumu piedziņu tiesa izvērtējusi, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, norādot, ka no lietā esošās izziņas par ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem redzams, ka kopējā izdevumu summa bijusi 8,86 EUR, savukārt, vēršoties ar prasību tiesā, prasītāja samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR apmērā. Līdz ar to starpība 3,98 EUR piedzenama valsts labā no prasītājas.

[3] Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.aprīļa spriedumu pārsūdzēja Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecība (lietas 103.-105.lapa), lūdzot izskatīt lietu pēc būtības un apmierināt prasību.

Apelācijas sūdzībā norādīts uz šādiem iebildumiem. Prasītāja nepiekrīt tiesas viedoklim par to, ka ar lietas materiāliem un pārstāvju sniegtiem paskaidrojumiem nav pierādīta atbildētājas neattaisnojama darbība - vaina un cēloniskā sakarība ar zaudējumu iestāšanos.

Lai gan no lietas materiāliem pievienotā 2013.gada 10.jūnija lēmuma par kriminālprocesa /numurs/ izbeigšanu izriet, ka vainīgā persona, kurai iestātos atbildība par ugunsgrēka rezultātā izraisītām sekām atbilstoši Krimināllikumu normām, netika atklāta, tomēr tas vēl nenozīmē to, ka atbildētājai nevar iestāties materiālā atbildība atbilstoši Civillikuma 1645., 1779. un 1782.pantam.

No lietas materiāliem redzams, ka ugunsgrēka izcelšanās dienā (07.06.2008.) atbildētāja telpas komercdarbības veikšanai nomāja no LR TM IeVP Brasas cietums, pamatojoties uz 2006.gada 1.augustā sasvstarpēji noslēgto nedzīvojamo telpu nomas līguma /numurs/. Apskatot telpu nomas līguma pielikumu - 3.stāva plāna shēmu, secināms, ka atsevišķa smēķētava 3.stāvā nemaz neatradās. Arī no liecinieku /Pers.C/ un /Pers.D/ liecībām 2013.gada 10.jūnija lēmumā par kriminālprocesa /numurs/izbeigšanu izriet, ka izsmēķis izmests no šūšanas ceha 3.stāva tualetes. Ar liecinieku /Pers.E/, /Pers.F/ un liecinieces /Pers.G/ liecības lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu apstiprinās, ka šūšanas ražotnes telpa /numurs/ (tualete) ir kļūdaini uzskatīta par smēķētavu un telpu, kurā ir atļauts smēķēt.

Atbilstoši 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.82. "Ugunsdrošības noteikumi" 6.1. un 6.4.punktam juridisko personu vadītājiem ir pienākums ne tikai nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu, bet arī izvērtēt iespējamos ugunsgrēka riskus. Arī no Telpu nomas līguma 3.7.punkta atbildētājai bija pienākums nodrošināt, lai nomātās telpās tiktu ievēroti ugunsdrošības noteikumi.

Atbildētāja pieļaujot smēķēšanu šūšanas ceha tualetē, ir pārkāpusi Telpu nomas līguma nosacījumus un Ugunsdrošības noteikumos noteiktās prasības par ugunsdrošības ievērošanu. Atbildētājai, neierobežojot regulāru, neatļautu smēķēšanu nomātajās telpās, vajadzēja paredzēt, kādas sekas var rasties no pārkāpuma. Šādi rīkojoties, atbildētāja vistiešākā mērā ir rīkojusies viegļprātīgi, lai gan nav vēlējusies, lai iestātos negatīvas sekas, tomēr ignorējusi drošības pasākumus. No šī viedokļa atbildētājas rupja neuzmanība, atbilstoši Civillikuma 1645.pantam, ir pierādīta.

Prasītājai nav izdevies iegūt pierādījumus, kā arī tos nav iesniegusi atbildētāja, ka atbildētāja iznomātajās telpās būtu ierīkojusi smēķētavu atbilstoši 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.82. " Ugunsdrošības noteikums" 26.1.punktam, saskaņā ar kuru aizliegts smēķēt ražošanas, noliktavu teritorijā, izņemot atbilstoši iekārtotas un apzīmētas vietas.

[4] Atbildētāja sniegusi rakstveida paskaidrojumus par prasītājas apelācijas sūdzību, kuros norādīts, ka apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, atstājot spēkā pirmās instances tiesas spriedumu. Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.aprīļa spriedumā pareizi izvērtējusi visus pierādījumus un prasītāja argumentus, pieņemot pamatotu un likumīgu spriedumu.

[5] **Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis** uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītā pamatojuma, papildus iesniedz rakstveida paskaidrojumus Civilprocesa likuma 166.panta kārtībā, kurus nolasīja tiesas sēdē.

[6] **Tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotais pārstāvis** apelācijas sūdzību neatzina un papildus paskaidroja, ka prasītājs nav ņēmis vērā apstākli, ka nomātās telpas ir cietuma teritorijā un uz to nevar attiecināt tādus noteikumus kā parasti. Cietumā ir savi iekšējie kārtības noteikumi, atbildētāja nekad nav atbalstījusi smēķēšanu šūšanas telpās. Smēķētava telpās nav ierīkota, bet tāda nav obligāti jāierīko. Nesankcionētu noteikumu pārkāpšanu nevar uztvert kā nolaidīgu rīcību. Atbildētāja vienmēr ir veikusi darbības, lai smēķēšanu telpās pārtrauktu. Rakstiski administrācijai informācija par pārkāpējiem netiek sniegta. Saņemtos materiālus neapdrošināja, jo uzņēmējdarbībai ir ekonomiska vide. Turklāt prasītājs līgumā to neprasīja. Papildus līdzekļi apdrošināšanai netiek doti.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesu kolēģija, uzklausījusi pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka apelācijas sūdzība iesniegta pamatoti un prasība ir apmierināma.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Prasītāja Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.aprīļa spriedumu pārsūdzējusi pilnībā.

[9] No lietas materiāliem izriet, ka starp pusēm nepastāv strīds par šādiem apstākļiem:

1) 2006.gada 27.novembrī starp pusēm noslēgta vispārējā vienošanās/numurs/ Par NBS lauku formas un to sastāvdaļu šūšanu, saskaņā ar kuru atbildētāja apņēmās izgatavot NBS lauku formas tērpus un to sastāvdaļas atbilstoši prasītājas prasībām, izmantojot prasītājas pamatmateriālus. (lietas 11.-16.lapa).

2) Savukārt saskaņā ar 2007.gada 5.decembra iepirkuma līgumu par 3.līmeņa apakšveļas komplektu šūšanu 2008.gadā puses vienojušās, ka prasītāja izsniedz atbildētājai pamatmateriālu, uzdod un samaksā, bet izpildītājs veic 3000 3.līmeņa apakšveļas (apakškrekls, garās apakšbikses) komplektu, šūšanu un piegādi, saskaņā ar līguma noteikumiem. (lietas 17.-21.lapa). 2008.gada 22.maija vienošanās pie līguma "3.līmeņa apakšveļas piegādi" puses vienojušās, ka 2008.gada 2.ceturknī tiks piegādāti 1500 apakšveļu komplekti, bet 3.ceturksī - 1500 komplekti. (lietas 22.lapa).

3) Prasītājas izsniegtie materiāli atradās vietā, kur atbildētāja veica šūšanas darbu izpildi, tas ir, telpās, kas izvietotas ēkā IeVP Brasas cietuma teritorijā /adrese/.

Minētās telpas no Brasas cietuma iznomāja SIA /nosaukums/, pamatojoties uz 22.07.2005. nedzīvojamo telpu nomas līgumu /numurs/ (lietas 35.-44.lapa), 01.08.2006. nedzīvojamo telpu nomas līgumu /numurs/ (lietas 45.-53.lapa), 09.06.2008. vienošanās par grozījumu veikšanu iznomājamo telpu apmaksā uz noteiktu laiku (lietas 54.lapa), 01.11.2007. vienošanās /numurs/ pie 2006.gada 1.augusta līguma/numurs/ par papildus telpu iznomāšanu (lietas 59.-62.lapa). SIA/nosaukums/ saistību un tiesību pārņēmēja ir atbildētāja lietā SIA "SRC Brasa".

4) Atbildētājas ceha ražotnes telpās, kas atradās /adrese/, izcēlies ugunsgrēks, kura rezultātā, saskaņā ar Aktā /numurs/ par ugunsgrēkā bojā gājušo un bojāto NBS audumu norādīto informāciju, kopējā zaudējumu summa, kas ugunsgrēkā radīta prasītājai ir Ls 6 749,93 (jeb 9 604,29 EUR). (lietas 29.-31.lapa).

[10] Starp pusēm ir strīds par to, vai atbildētāja ir vainojama zaudējumu nodarīšanā, kas radušies ugunsgrēka laikā Brasas cietumā, sabojājot prasītājai piederošās materiālās vērtības- audumu.

[11] Civillietu tiesu kolēģija norāda, ka pirmās instances tiesa ir pārsteidzīgi pievienojusies atbildētāja pozīcijai, ka tas apstāklis, ka Brasas cietuma vecākās inspektores 2013.gada 10.jūnija lēmumā par kriminālprocesa /numurs/ izbeigšanu netika noteikta konkrēta amatpersona, kas būtu vainojama ugunsgrēka izraisīšanā, liedz konstatēt atbildētāja vainu, līdz ar to arī noteikt zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu.

Pirmās instances tiesa ir pareizi atsaukusies uz Civillikuma 1779.pantā noteikto zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu un tiesību doktrīnas atziņu par zaudējumu atlīdzināšanas pamatiem. Tāpat tiesa ir pareizi secinājusi, ka starp pusēm nepastāv strīds par zaudējumu rašanās faktu un to apmēru.

Apelācijas instances tiesa norāda, ka uz lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu noilguma dēļ nevar attiecināt legālo prezumpciju, līdz ar to nav pamata atbildētāju atbrīvot no pierādīšanas pienākuma par tā darbībām (pienācīgās rūpības pienākuma) materiālo vērtību glabāšanā.

[12] Pušu tiesiskās attiecības noteic 2006.gada 27.novembrī noslēgtā Vispārīgās vienošanos par NBS lauku formas un to sastāvdaļu šūšanu. Nav šaubu par to, ka pamatmateriāls (audums), kas bija paredzēts pakalpojuma izpildei, bija nodots atbildētājai, līdz ar to atbildētājai bija pienākums pret šo materiālu izturēties kā krietnam un rūpīgam saimniekam.

No līguma izriet, ka puses ir atrunājušas pamatmateriāla zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu, ja tas ir radies izpildītāja vainas dēļ.

Vispārīgās vienošanās par NBS lauku formas un to sastāvdaļu šūšanu 7.7.punktā ir noteikts, ka, ja izpildītāja (atbildētājas) vainas dēļ ir radušies pamatmateriāla zaudējumi, tad izpildītājs tos atlīdzina pilnā apmērā. Savukārt vienošanās 13.1.punktā – ka puses savstarpēji ir atbildīgi par otras puses nodarītajiem zaudējumiem, ja tie radušies vienas puses vai tā darbinieku rupjas neuzmanības vai ļaunā nolūkā izdarīto darbību rezultātā. (lietas 11.-16.lapa).

[13] Civillikuma 1635.pants noteic, ka *katrs tiesību aizskārums, t.i., katra pati par sevi neatļauta darbība, dod tam, kam tā kaitējusi, tiesību prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.*

2013.gada 10.jūnija lēmumā par kriminālprocesa /numurs/ izbeigšanu (lietas 77.lapa) norādīts, ka operatīvo darbību laikā noskaidrots, ka nenodzēstu izsmēķu izsviešana pa šūšanas ceha pīpētavas logu bija tik regulāras, sistemātiskas un automātiskas, ka neviens no klātesošajiem tam nepievērsa uzmanību.

Pārbaudot 2006.gada 1.augustā sasvstarpēji noslēgto nedzīvojamo telpu nomas līgumam/numurs/ pievienoto pielikumu - 3.stāva plāna shēmu (lietas 53.lapa), redzams, ka telpa ar /numurs/ ir tualete, nevis smēķētava, kā pamatoti norādījis apelators. No minētā telpu plāna tāpat redzams, ka smēķēšanai atsevišķa telpa nav paredzēta.

[13.1] Civillietu tiesu kolēģija par pamatotu atzīst apelācijas sūdzībā norādīto atsauci uz 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.82. "Ugunsdrošības noteikumi", kuru 6.1. un 6.4.punkti noteic, ka juridisko personu vadītājiem ir pienākums ne tikai nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu, bet arī izvērtēt iespējamos ugunsgrēka riskus. Arī no Telpu nomas līguma 3.7.punkta izriet, ka atbildētājai bija pienākums nodrošināt, lai nomātās telpās tiktu ievēroti ugunsdrošības noteikumi.

Civillietu tiesu kolēģija ieskatā minētais izmeklēšanas secinājums norāda, ka fakts par izsmēķu mešanu pa šūšanas ceha tualetes, ko izmantoja kā pīpētavu, logu, bija zināms. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājs būtu lūdzis iznomātāju novērst minētās darbības, lai pasargātu tā rīcībā esošās materiālās vērtības no nejaušas aizdegšanās riska.

Ievērojot Civilprocesa likuma 104.panta pirmo daļu, ka pušu un trešo personu paskaidrojumi ir atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi, tiesas kolēģija noraida kā nepierādītu atbildētāja apgalvojumu apelācijas instances tiesas sēdē, ka iznomātājs ir paļāvies uz to, ka cietums ir droša vide, kur pastāv savi iekšējie noteikumi. Pierādījumi minētajam apgalvojumam lietā nav iesniegti.

Turklāt, kā redzams no lietā iesniegtajām AAS "Balva" polisēm (lietas 63.-64.lapa), tad atbildētājs bija veicis iznomāto telpu apdrošināšanu no dabas un uguns stihiju postījumiem. No AAS "Balva" 12.04.2013. vēstules (lietas 66.lapa) izriet, ka apdrošinātājs iznomātājam ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību par nodarītajiem zaudējumiem telpām 2125,44 Ls.

Apelācijas instances tiesā atbildētājs paskaidroja, ka prasītāja materiālu (audumu) apdrošināšana nav veikta, jo to neparedzēja līgums.

[13.2] Civillikuma 1645.pants noteic, *ka neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai mazāk rūpējas par viņam uzticētām svešām lietām un darīšanām nekā par savām paša, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņam nezināmi.*

Skaidrojot Civillikuma 1645.pantu, kurā definēts minētais jēdziens, tiesību doktrīnā atzīts, ka augstākā mērā vieglprātīga un nevērīga rīcība konstatējama pēc pretstatījuma vieglas neuzmanības raksturojumam. No šī viedokļa rupju neuzmanību var konstatēt tad, ja tiesību aizskārējs ne tikai nav izrādījis krietna un rūpīga saimnieka rūpību un čaklību, tātad nav veicis apstākļiem parasti atbilstošus pasākumus, lai nerastos tiesību pārkāpums, bet nav vispār neko darījis vai veicis tikai dažu nebūtiskus, formālus pasākumus, lai pārkāpums nenotiktu, vai, kaut arī nevēlēdamies negatīvas sekas, tomēr ignorējis drošības pasākumus (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-Rīga: Mans īpašums, 1998, 151.lpp.)*.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietā ir apstiprinājies fakts, ka atbildētājai bija zināms par to, ka viņa lietošanā nodoto ceha telpu 3.stāva tualetes tiek izmantotas kā smēķētava un ka izsmēķi tiek mesti ārā pa logu, līdz ar to šo darbību kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt tam nezināmi un sekas varēja un vajadzēja paredzēt. Atbildētāja bezdarbība, necenšoties novērst apdraudējumu, ir tulkojama kā prettiesiska rīcība, kas ir cēloniski saistīta ar prasītājai nodarītajiem zaudējumiem. Lai arī subjektīvi atbildētājs nav vēlējies ugunsgrēka izcelšanos, tomēr krietna un rūpīga saimnieka rīcības trūkums pret tam uzticētajām materiālajām vērtībām ir atzīstams par rupju neuzmanību, kas ir viena no vainojamības formām. Savukārt vienošanās 13.1.punktā ir paredzēts zaudējumu atlīdzināšanas pienākums, ja tie radušies rupjas neuzmanības rezultātā.

[13.3] Ar 2008.gada 7.jūlija aktu (lietas 29.-31.lapa) par NBS piederošo, SIA "SRC Brasa" izsniegto un Brasas ceha ražotnē atrodošos materiālo vērtību inventarizāciju, kuru ir parakstījis arī atbildētāja pārstāvis, ir apstiprināts, ka ugunsgrēka un tā likvidēšanas seku rezultātā nodarītais materiālais zaudējums ir 6749,93 lati (9 604,29 EUR).

Tādejādi prasītāja ir izpildījusi Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikto pierādīšanas pienākumu, pierādījis visu zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumu pastāvēšanu, līdz ar to prasība ir apmierināma pilnībā, piedzenot no atbildētāja prasītājas labā 9 604,29 EUR.

[14] Ņemot vērā noskaidrotos apstākļus, apelācijas instances tiesa secina, ka lietas izskatīšanas laikā apelācijas sūdzībā norādītie apstākļi ir guvuši apstiprinājumu, līdz ar to apelācijas sūdzība ir atzīstama par pamatotu.

Pirmās instances tiesa lielu nozīmi piešķīrusi lēmumam par kriminālprocesa izbeigšanu un tajā izdarītajiem secinājumiem, kā rezultātā ir sašaurinājusi atbildētājas atbildību par prasītājai nodarītajiem zaudējumiem un nepamatoti noraidījusi prasību.

[15] Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Prasītāja uzskata, ka, pamatojoties uz Civillikuma 1753.pantu, tai ir tiesība saņemt likumiskos procentus par laiku no 2013.gada 1.janvāra, jo zaudējuma summa ir palikusi svešā lietošanā.

Atbilstoši Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punktam parādnieka nokavējums ar visām tām sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc paražas.

Ņemot vērā, ka atbildētājas pienākums atlīdzināt prasītājai zaudējumus tiek atzīts ar apelācijas spriedumu, prasītājai nav juridiska pamata pieprasīt likumiskos procentus par strīdus laika posmu.

[16] Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.*

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – sešus procentus no simta gadā, no pamatparāda 9 604,29 EUR.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājai proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājai - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasītāja ir samaksājusi valsts nodevu par prasību un apelācijas sūdzību 1 234,90 EUR (lietas 4., 106.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (lietas 5.lapa), kopā 1 239,60 EUR.

Apmierinot prasību, samaksātie tiesas izdevumi piedzenami no atbildētājas prasītājas labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts AS „Latvijas Pasts" tarifiem ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi) šajā lietā ir 11,78 EUR, ko apliecina lietā esošā uzziņa par izdevumiem (lietas 2.lapa) un Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņa (lietas 122.lapa).

Tā kā prasītāja ir samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, tad nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,08 EUR (11,78 – 4,70 = 7,08) piespriežami no atbildētājas valsts ienākumos.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu pusēm nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

apmierināt Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības prasību pret SIA "SRC Brasa" par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no SIA "SRC Brasa",/reģistrācijas numurs/, Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības labā zaudējumus 9 604,29 EUR (deviņi tūkstoši seši simti četri *euro* un 29 centi), kā arī samaksātos tiesas izdevumus 1 239,60 EUR (viens tūkstotis divi simti trīsdesmit deviņi *euro* un 60 centi), kopā **10'843,89 EUR** (desmit tūkstoši astoņi simti četrdesmit trīs *euro* un 89 centi).

Noteikt Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības tiesības saņemt no SIA "SRC Brasa" likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas 9 604,29 EUR, bet nepārsniedzot tās apmēru, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Piedzīt no SIA "SRC Brasa", /reģistrācijas numurs/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus apelācijas instances tiesā 7,08 EUR (septiņi *euro* un 08 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama kontā:

Saņēmējs: Tiesu administrācija / Konta Nr.LV51TREL2190458019000

NMR 90001672316 / Saņēmēja banka: Valsts kase / Kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: **21499** ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi

civillietā Nr. C31449913, atbildētāja SIA "SRC Brasa".

Noteikt SIA "SRC Brasa" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Dokumenti, kas apliecina maksājumu izdarīšanu valsts ienākumos iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktā termiņa laikā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Celmiņa

Tiesnese I.Zaļā

Tiesnesis U.Danga